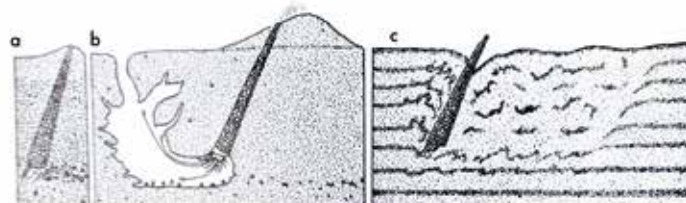

Goud in de zeebodem

Tekst Gerhard C. Cadée

Het goudkammetje (*Pectinaria koreni*) is een borstelworm die leeft in taps toelopende kokertjes in zand en slibrijk sediment, ook in de Noordzee voor onze kust. Hun kokertjes zijn “meesterwerkjes van aaneengeklitte zandkorrels”, zoals De Blauwe ze in zijn gids *Strandvondsten* terecht noemt. Ze spoelen regelmatig aan op onze Noordzeestranden. Als het zalmkleurige wormpje er nog inzigt, zie je waaraan hij zijn naam dankt: op zijn kop zit aan twee kanten een goudgele kam (figuur 1). Deze kam (pecten) gaf *Pectinaria* zijn geslachtsnaam; helaas is die nu veranderd in *Lagis*. Ook zijn de borstels op ieder segment van het lichaam te zien, die maken duidelijk dat hij tot de borstelwormen (Polychaeta) behoort. Hij leeft grotendeels iets schuin ingegraven in het sediment (figuur 2). In het breedste deel van de koker zit de kop, die enkele centimeters onder het oppervlak zand losmaakt met de kam. Het verwerkte sediment verlaat het lichaam aan de andere kant van de koker, die iets boven het sediment uitsteekt. Als het voedsel op begint te raken, dan verplaatst het goudkammetje zich. Door zijn graafwerk ontstaat er een tunnel naar het oppervlak, waardoor steeds nieuw materiaal naar beneden zakt. Hieruit haalt het goudkammetje met zijn tentakels zijn voedsel: levend en dood organisch materiaal, net zoals regenwormen dat op het land doen. Zijn rol in het omwerken van het sediment is vergelijkbaar met die van de bekendere zeepier *Arenicola*, die algemeen is op onze wadden. Het zijn zogenoemde bioturbators en als zodanig hebben

Figuur 2. De ingegraven positie van het goudkammetje (a), het graven en voedsel verzamelen (b) en de bioturbatie gevolg van het graven en zich verplaatsen (c) | Figuur uit R.G. Bromley (1990) *Trace fossils - Biology and Taphonomy*. London, Boston, Sydney, Wellington: Unwin Hyman.

zij ook belangstelling van geologen gekregen. Geologen zijn geïnteresseerd in de sporen die organismen achterlaten en in hoeverre sedimentomwoeling door waterbeweging komt of door organismen (bioturbatie). Bioturbatie verstoort de originele gelaagdheid van het sediment. Sporen zijn soms de enige ‘fossielen’ die in zandige afzettingen overblijven en zijn daarom uitgebreid beschreven en gebruikt door ichnologen (sporendeskundigen) om lagen te correleren en het afzettingsmilieu te bepalen. Onderzoek naar recente sporen helpt bij het herkennen wie de fossiele sporen maakten en het milieu waarin de afzetting werd gevormd.

Kijk bij uw strandbezoek ook eens of u de kokertjes van goudkammetjes in het aanspoelsel vindt. In sommige jaren vind je ze amper, maar soms spoelen ze massaal aan. ■

Figuur 1. Het goudkammetje (*Pectinaria koreni*) in en uit zijn koker | Foto Wikimedia Commons/Hans Hillewaert